

بررسی ارتباط هپاتیت G با هپاتیت مزمن ناشناخته در یک جمعیت نظامی

دکتر سعید سلیمان میگونی^۱، دکتر سید جواد حسینی شکوه^۲، دکتر علی عسگری^۳، دکتر جلیل رجبی^۴

دکتر محمد حسن کاظمی گلوگاهی^۵، دکتر محمد مشتاقی^۶

چکیده

سابقه و هدف: هپاتیت G یک ویروس هپاتوتروپ با اهمیت ناشناخته است که شیوع آن در اهدا کنندگان خون به ۴,۸ درصد می‌رسد. زنوم این ویروس در بیماران مبتلا به هپاتیت حد یا مزمن غیر A-E، سیروز کبدی و کارسینوم هپاتوسولوار شناسایی شده است. این مطالعه با هدف بررسی ارتباط هپاتیت G با هپاتیت مزمن با علت ناشناخته انجام شده است.

مواد و روش‌ها: این پژوهش یک مطالعه مورد-شاهدی است که در بیمارستان این سینا نزاجا (۵۵۷ سابقه) در همدان انجام شد. گروه مورد پرسنل نظامی مبتلا به هپاتیت مزمن با علت نامعلوم و گروه کنترل، افراد سالم بودند. هپاتیت مزمن با افزایش آلتین آمینوترانسفراز کبدی (≤ 40 واحد بین المللی در لیتر) به مدت حداقل ۶ ماه تشخیص داده شد. هر دو گروه از نظر علل شایع هپاتیت مزمن (هپاتیتهای ویروسی B و C، کبد چرب و مصرف داروهای هپاتوتوكسیک) غربالگری شده و در صورت وجود هریک از علل شناخته شده هپاتیت مزمن از مطالعه خارج شدند. سپس آنتی بادی HGV در هر دو گروه با استفاده از روش ELISA بر روی ۵ میلی لیتر نمونه سرم سنجیده شد. یافته‌ها توسط نرم افزار SPSS-18 با استفاده از آزمون دقیق فیشر، آزمون T و آنالیز رگرسیون لجستیک چند متغیره مورد بررسی قرار گرفت.

یافته‌ها: در مجموع ۹۴ نفر انتخاب شدند که شامل ۳۵ بیمار مبتلا به هپاتیت مزمن با علت نامعلوم (گروه مورد) و ۵۹ نفر سالم (گروه شاهد) بودند. تنها در یک بیمار در گروه مورد آنتی بادی HGV مثبت دیده شد (۲,۹٪)، در حالی که در هیچیک از افراد گروه کنترل آنتی بادی HGV مثبت نبود. با این حال تفاوتی بین دو گروه از نظر میزان مثبت بودن آنتی بادی HGV دیده نشد ($P=0.372$).

نتیجه گیری: بر اساس این پژوهش ارتباطی بین سابقه ابتلا به عفونت HGV و هپاتیت مزمن مشاهده نشد.

کلمات کلیدی: هپاتیت G، هپاتیت مزمن

مقدمه:

قبيل بيماران تالاسمي و همودياليزي) به ۱۶ درصد می‌رسد (۶). به نظر مى رسد که در منطقه خاورميانه ايران داراي كمترین شیوع HGV به میزان ۱ درصد است و اين رقم قابل مقایسه با ديگر کشورها مانند ترکيه (۱,۴ درصد)، کويت (۰,۶۴ درصد)، اردن (۰,۸ درصد) و عربستان سعودي (۰,۲ درصد) است (۷-۱۰). درصد از بيماران HGV مثبت آنزيم‌های کبدی نرمال بدون علائم بيماري کبدی دارند، ولی ممکن است عفونت HGV سبب هپاتیت حد و مزمن شود (۱۱).

در يك مطالعه بر روی ۴۱ بيمار مبتلا به هپاتیت حد و ۶۷ بيمار مبتلا به هپاتیت مزمن با علت ناشناخته در چين، HGV RNA به ترتيب در ۶ بيمار (۱۴,۶ درصد) و ۱۲ بيمار (۰,۹۱ درصد) مثبت بود (۱۲). همچنين در يك مطالعه مشابه بر روی ۵۵ بيمار مبتلا به هپاتیت حد با علت ناشناخته HGV RNA در ۰,۱ درصد بيماران مثبت بود و اين افراد سندرم باليني شديگری داشتند (۱۳). مطالعات متعدد ديگري هم به ارتباط عفونت HGV و آسيب کبدی اشاره مى کنند (۱۴-۱۶). اين مطالعه با هدف بررسی ارتباط هپاتیت G با هپاتیت مزمن انجام شده است.

۱- ايران، تهران، مرکز تحقیقات بیماریهای عفونی دانشگاه علوم پزشکی آجا، پژوهشگر و متخصص عفونی، نویسنده مسئول.

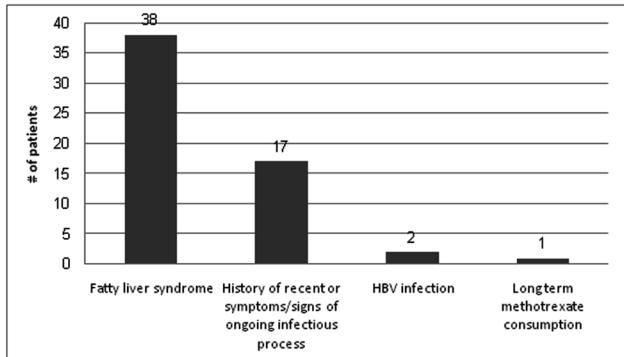
۲- ايران، تهران، دانشگاه علوم پزشکی آجا، استادیار گروه عفونی

۳- ايران، تهران، دانشگاه علوم پزشکی تهران، دانشکده بهداشت، دستیار اپیدمیولوژی

۴- ايران، همدان، بيمارستان اين سينا نزاجا، پزشك عمومي

افزايش بدون علامت آنزيم‌های کبدی یک مشکل شایع در کلینيك است و در بلند مدت سبب آسيب کبد می‌شود (۱). در يك بررسی بر روی ۱۹۵۹ اهداکننده خون در ايران، ۱,۵ درصد افزایش بدون علامت آنزيم‌های کبدی داشتند که در نيمی از آنها پايدار بود و شایعترین علل آن استئاتوهپاتیت غير الكلی (NASH) در ۰,۸۸ درصد، هپاتیت C در ۰,۷ درصد و آسيب کبدی ناشی از مصرف الكل و دارو در ۰,۹ درصد (۲). مطالعه ديگري بر روی حدود دو هزار نفر در استان گلستان، نشان داد که شیوع افزایش مزمن آنزيم‌های کبدی ۱,۳ درصد است و در حدود ۰,۸ درصد علت ناشناخته دارد، اما هپاتیت B در ۰,۳ درصد، هپاتیت C در ۰,۲ درصد، کبد الكل ۰,۶ درصد و کبد چرب در ۰,۲ درصد دیده شد (۳).

ویروس هپاتیت G (HGV) یک ویروس از جنس فلاوی ویروس است که عمدتاً بصورت پارنتال منتقل می‌شود. شیوع HGV RNA و آنتی بادی HGV (آنتی E2) در اهدا کنندگان خون به ترتیب ۰-۱ درصد و ۱۴-۳ درصد می‌باشد (۴). میانگین شیوع HGV در اهدا کنندگان خون ۴,۸ درصد است که در مناطق مختلف جهان متفاوت است. به عنوان مثال در سفیدپوستان ۴,۵ درصد، در نژاد آسیایی ۳,۴ درصد و در سیاهپوستان ۱۷,۲ درصد است (۵). شیوع HGV RNA در افرادی که بطور مكرر تحت ترانسفیوژن فراورده‌های خونی هستند (از

نمودار ۱: علل افزایش آنزیمهای کبدی در ۵۸ بیمار

پس از ۶ ماه پیگیری از تعداد ۱۱۵ نفر بیمار باقی مانده، ۳۵ نفر کماکان $\text{ALT} \geq 40\text{IU}/\text{MI}$ داشتند که به عنوان هپاتیت مزمن (گروه مورد) انتخاب و با ۵۹ نفر از گروه شاهد مقایسه شدند. متوسط سن گروه مورد و شاهد به ترتیب $40 \pm 12,3$ و $34,9 \pm 8,5$ سال بود. مشخصات دموگرافیک جامعه مورد مطالعه به شرح زیر است (جدول ۱):

جدول شماره ۱: مشخصات دموگرافیک جامعه مورد مطالعه

متغیر		مورد		شاهد		P-Value
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	
گروههای سنی	۳۰	۱۱	۳۱/۴	۱۴	۲۲/۷	0.021*
	۳۰-۳۹	۱۵	۴۲/۸	۱۴	۲۳/۷	
	۴۰-۴۹	۷	۲۰/۰	۱۹	۳۲/۲	
	۵۰-۵۹	۲	۵/۷	۸	۱۳/۶	
	≥۶۰	۰	۰	۴	۶/۸	
جنسیت	ذکر	۳۴	۹۷/۱	۴۱	۶۹/۵	0.001*
	مونث	۱	۲/۹	۱۸	۳۰/۵	
HGV anti-E2	ثبت	۱	۲/۹	۰	۰	0.372
	منفی	۳۴	۹/۱	۵۹	۱۰۰	

* $P < 0.05$ statistically significant

در میان بیماران گروه مورد و شاهد، تنها یک بیمار در گروه مورد آنتی بادی HGV (HGV anti-E2) مثبت داشت در حالی که در هیچ یک از افراد گروه شاهد آنتی بادی بدست نیامد. با این حال اختلاف آماری معنی داری از عفونت HGV بین گروه مورد و شاهد با استفاده از آزمون فیشر دقیق مشاهده نشد ($P=0.372$). در آنالیز رگرسیون لجستیک چند متغیره، ارتباط آماری معنی داری بین جنس و هپاتیت مزمن دیده شد، بطوریکه جنسیت مرد با افزایش خطر ابتلا به هپاتیت مزمن همراه بود ($OR=14.9$, $p=0.010$) اما بین هپاتیت مزمن با متغیر سن و عفونت HGV ارتباط آماری معنی داری

مواد و روش‌ها:

پژوهش حاضر یک مطالعه مورد شاهدی است و طی آن یک گروه از بیماران مبتلا به هپاتیت مزمن ناشناخته به همراه یک گروه از افراد سالم از نظر سابقه ابتلا به هپاتیت G مورد بررسی قرار گرفتند. گروه مورد پرسنل نظامی بودند که در طرح پایش سلامت پرسنل نظامی در بیمارستان ابن سينا همدان وابسته به اداره بهداشت و درمان نزاجا در خلال سالهای ۸۸-۸۹ شرکت کرده و در آزمایشات روتین متوجه افزایش آلتین آمینوتانسферاز کبدی ($ALT \leq 40\text{IU}/\text{MI}$) واحد بین المللی در لیتر) شدند. در مرحله اول مطالعه، با توجه به مطالعات قبلی در ایران (۱۷, ۲, ۳, ۱۸) تمام افراد با $ALT \geq 40\text{IU}/\text{MI}$ از نظر موارد زیر بررسی شدند:

۱. هپاتیت‌های ویروسی B و C با شناسایی آنتی ژن HBS و آنتی بادی HCV به روش ELISA بر روی ۵ میلی لیتر از نمونه سرم.

۲. بیماری کبد الکلی چرب (NAFLD) با استفاده از سونوگرافی شکم توسط یک رادیولوژیست با تجربه.

۳. شرح حال مصرف الکل و یا داروهای هپاتوتوكسیک.

۴. شرح حال و نشانه‌های یک پرسه عفونی اخیر از جمله سرد، تب، گلو درد، میالژی، آرتالژی، اسهال، درد شکم و استفراغ.

۵. میانگین سنی و توزیع نویسنده مسئول طرح و پژوهش عمومی آموزش دیده و همکار این پژوهش با گرفتن شرح حال و معاینه بالینی ارزیابی شد. در صورت مثبت بودن هریک از موارد بالا فرد مورد نظر از مطالعه حذف شد.

در مرحله دوم و نهایی افراد باقی مانده به مدت حداقل ۶ ماه بدون هر گونه مداخله پیگیری شده و پس از آن آنزیمهای کبدی مجدد اندازه گیری شد. بیمارانی که مجددا $ALT \geq 40\text{IU}/\text{MI}$ داشتند با تشخیص هپاتیت مزمن نامعلوم به عنوان گروه مورد انتخاب شدند. گروه کنترل، بیماران مراجعه کننده به درمانگاه ارتوپدی وزنان همان بیمارستان بودند که در آزمایشات روتین فاقد شواهد آسیب کبدی و سطح آنزیم کبدی بالا بودند.

پس از پر کردن فرم رضایت نامه توسط شرکت-کنندگان، ۵ میلی لیتر نمونه سرم از هر دو گروه گرفته شد و به یک آزمایشگاه خصوصی برای تشخیص سابقه عفونت HGV ارسال شد. روش شناسایی آنتی بادی (HGV Anti E2) به روش الیزا با استفاده از کیت آنتی بادی Cortez نسل چهارم (تولید کشور آمریکا) با حساسیت ۹۹.۸ درصد بود. پس از ورود داده ها در نرم افزار SPSS ۱۸ آنها با استفاده از آزمون فیشر دقیق، آزمون T و آنالیز رگرسیون لجستیک چند متغیره در سطح ۰.۰۵ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌های:

در مرحله اول مطالعه، ۱۷۳ بیمار با $ALT \geq 40\text{IU}/\text{MI}$ انتخاب شدند. ۵۸ نفر به دلیل دارا بودن شرایط خروج از مطالعه حذف شدند. (نمودار ۱).

بدست نیامد.

بحث:

- در مطالعه ما فراوانی آنتی بادی HGV بین بیماران مبتلا به هپاتیت مزمن و افراد سالم اختلاف معنی داری نداشت و این بدان معنی است که در مطالعه ما هپاتیت G سبب هپاتیت مزمن نشده بود. در مطالعه مشابه که در ایتالیا بر روی ۵۰ بیمار مبتلا به هپاتیت مزمن ناشناخته و ۵۰ فرد سالم انجام شد نتایج مارا تایید کرد (۱۹). برخی از مطالعات در مورد نقش HGV در هپاتیت مزمن (۲۰، ۲۱) ابراز تردید کرده اند. چندین مطالعه هم به ارتباط HGV با بروز اختلالات خونی به ویژه لنفوم غیر هوچکین (NHL) (۲۲-۲۴) و کم خونی آپلاستیک (۲۵، ۲۶) و نارسایی مزمن کلیه اشاره کرده اند (۳۰-۳۷). از سوی دیگر برخی از مطالعات به اثر محافظتی نسبی عفونت HGV در بیماران HIV مثبت اشاره کرده اند. به عنوان مثال در یک مطالعه ۱۰ سال کوهورت بر روی ۲۴۸ نفر بیمار آلوده به HIV (شامل ۱۱۵ نفر با عفونت همزمان HGV/HIV و ۱۳۳ بیمار مبتلا به HIV به تنها یی)، خطر نسبی مرگ و میر در بیماران با عفونت همزمان HGV/HIV درصد کمتر از بیماران به تنها یی HIV مثبت بود (۳۱).
- چالش اصلی در مورد عفونت HGV آسیب کبدی و هپاتیت مزمن است. به نظر می رسد که عفونت همزمان با سایر هپاتیت های ویروسی از قبیل HCV و HBV در مقایسه با عفونت HGV به تنها یی است که می تواند به آسیب کبدی منجر شود. یک بررسی بر روی ۶۴ کودک ژاپنی HCV مثبت نشان داد که کودکان آلوده با عفونت همزمان HCV هیچ اختلاف بالینی، ویروسی و پاتولوژیک با بیماران HCV مثبت ندارند در یک مطالعه دیگر بر روی ۱۳۰ بیمار مبتلا به هپاتیت مزمن B و ۱۷۳ بیماران مبتلا به هپاتیت C مزمن، شیوع HGV RNA به ترتیب ۷,۷٪ و ۱۷,۳٪ بود و عفونت همزمان HGV سبب تشدید عالیم بالینی بیماری نشده بود، اما سبب پیشرفت به سمت هپاتیت مزمن و افزایش خطر ابتلا به سرطان کبد شده بود (۳۲).
- یافته دیگر در مطالعه ما فراوانی بالاتر هپاتیت مزمن در مردان بود که احتمالاً به علت مراجعه بیشتر مردان به بیمارستان نظامی محل مطالعه بود. در همین حال متوسط سن گروه مورد بالاتر از گروه شاهد بود که علته برای آن پیدا نکردیم. در مجموع در مطالعه ما ارتباطی بین سابقه عفونت HGV با هپاتیت مزمن بدست نیامد.

منابع:

- Pratt DS, Kaplan MM. Evaluation of abnormal liver-enzyme results in asymptomatic patients. The New England journal of medicine. 71-1266:(17)342;2000.
- Pourshams A, Malekzadeh R, Monavvari A, Akbari MR, Mohamadkhani A, Yarahmadi S, et al. Prevalence and etiology of persistently elevated alanine aminotransferase

- 5-241:(4)151;2000.
20. Hollingsworth RC, Minton EJ, Fraser-Moodie C, Metivier E, Rizzi PM, Irving WL, et al. Hepatitis G infection: role in cryptogenic chronic liver disease and primary liver cell cancer in the UK. Trent Hepatitis C virus Study Group. *Journal of viral hepatitis*. 9-165;(3)5;1998.
 21. Guilera M, Saiz JC, Lopez-Labrador FX, Olmedo E, Ampurdanes S, Forns X, et al. Hepatitis G virus infection in chronic liver disease. *Gut*. 11-107;(1)42;1998.
 22. Krajden M, Yu A, Braybrook H, Lai AS, Mak A, Chow R, et al. GBV-C/hepatitis G virus infection and non-Hodgkin lymphoma: a case control study. *International journal of cancer Journal international du cancer*. 92-2885;(12)126;2010.
 23. Giannoulis E, Economopoulos T, Mandraveli K, Giannoulis K, Nikolaides C, Zervou E, et al. The prevalence of hepatitis C and hepatitis G virus infection in patients with B cell non-Hodgkin lymphomas in Greece: a Hellenic Cooperative Oncology Group Study. *Acta haematologica*. 93-189;(4)112;2004.
 24. Civardi G, Tanzi E, Ferrari B, Vallisa D, Zanetti A, Cavanna L. High prevalence of anti-HGV/E2 antibodies in HCV-positive patients with non Hodgkin's lymphoma. *Haematologica*. 8-957;(10)83;1998.
 25. Riaz Shah SA, Idrees M, Hussain A. Hepatitis G virus associated aplastic anemia: a recent case from Pakistan. *Virology journal*. 8:30;2011.
 26. Zaidi Y, Chapman CS, Myint S. Aplastic anaemia after HGV infection. *Lancet*. 2-471;(9025)348;1996.
 27. Masuko K, Mitsui T, Iwano K, Yamazaki C, Okuda K, Meguro T, et al. Infection with hepatitis GB virus C in patients on maintenance hemodialysis. *The New England journal of medicine*. 90-1485;(23)334;1996.
 28. Fallahian F, Alavian SM, Rasoulinejad M. Epidemiology and transmission of hepatitis G virus
 11. Alter HJ. The cloning and clinical implications of HGV and HGBV-C. *The New England journal of medicine*. 7-1536;(23)334;1996.
 12. Wang HL, Jin DY. Prevalence and genotype of hepatitis G virus in Chinese professional blood donors and hepatitis patients. *The Journal of infectious diseases*. 33-1229;(5)175;1997.
 13. Tassopoulos NC, Papatheodoridis GV, Delladetsima I, Hatzakis A. Clinicopathological features and natural history of acute sporadic non-(A-E) hepatitis. *Journal of gastroenterology and hepatology*. 15-1208 :23 ;2008
 14. Uygun A, Kadayifci A, Kubar A, Tuzun A, Erdil A, Gulsen M, et al. Insignificant role of hepatitis G virus infection in patients with liver enzyme elevations of unknown etiology. *Journal of clinical gastroenterology*. 6-73;(1)31;2000.
 15. Hyams KC. Chronic liver disease among U.S. military patients: the role of hepatitis C and G virus infection. *Military medicine*. 9-178;(3)165;2000.
 16. Jeon MJ, Shin JH, Suh SP, Lim YC, Ryang DW. TT virus and hepatitis G virus infections in Korean blood donors and patients with chronic liver disease. *World journal of gastroenterology : WJG*. 4-741;(4)9;2003.
 17. Mohamadnejad M, Pourshams A, Malekzadeh R, Mohammadi A, Rajabiani A, Asgari AA, et al. Healthy ranges of serum alanine aminotransferase levels in Iranian blood donors. *World journal of gastroenterology : WJG*. 4-2322;(10)9;2003.
 18. Ghamar-Chehreh ME, Khedmat H, Amini M, Taheri S. Predictive factors for ultrasonographic grading of nonalcoholic Fatty liver disease. *Hepat mon*. 11)12;2012):e6860.
 19. Grassi M, Raffa S, Traditi F, Ferrazzi M, Cioschi S, Fontana M, et al. Detection and clinical evaluation of GBV-C/HGV in plasma from patients with chronic hepatitis of unknown etiology. *La Clinica terapeutica*.

- Transplant Association - European Renal Association. 5-271:(2)17;2002.
31. Campos AF, Tengan FM, Silva SA, Levi JE. Influence of hepatitis G virus (GB virus C) on the prognosis of HIV-infected women. International journal of STD & AIDS. 13-209:(4)22;2011.
32. Komatsu H, Fujisawa T, Inui A, Sogo T, Morinishi Y, Miyagawa Y, et al. GBV-C/HGV infection in children with chronic hepatitis C. Journal of medical virology. 9-154:(2)59;1999.
33. Yang JF, Dai CY, Chuang WL, Lin WY, Lin ZY, Chen SC, et al. Prevalence and clinical significance of HGV/GBV-C infection in patients with chronic hepatitis B or C. infection in dialysis patients. Saudi journal of kidney diseases and transplantation : an official publication of the Saudi Center for Organ Transplantation, Saudi Arabia. 4-831:(5)21;2010.
29. Hammad AM, Zaghloul MH. Hepatitis G virus infection in Egyptian children with chronic renal failure (single centre study). Annals of clinical microbiology and antimicrobials. 8:36;2009.
30. Hinrichsen H, Leimenstoll G, Stegen G, Schrader H, Folsch UR, Schmidt WE. Prevalence of and risk factors for hepatitis G (HGV) infection in haemodialysis patients: a multicentre study. Nephrology, dialysis, transplantation : official publication of the European Dialysis and

Association of Hepatitis G with Chronic Unknown Hepatitis in a military population

Soleiman Meigooni S, Hosseini Shokouh SJ, Asgari A, Rajabi J, Kazemi Galougahi MH, Moshtaghi M

Abstract

Background and Aim:

Hepatitis G is a hepatotrope virus with unknown importance. Its prevalence among blood donors reaches about %.4.8. The genome of the virus has been detected in patients with acute or chronic non A-E hepatitis, cirrhosis and hepatocellular carcinoma. The aim of this study was to evaluate the association of hepatitis G with unknown chronic hepatitis.

Methods:

This is a case-control study performed in Ebne-Sina Army Hospital in Hamadan. The case group was military staff with unknown chronic hepatitis and the control was healthy subjects. Chronic hepatitis was defined as elevated alanine aminotransferase ($ALT \geq 40$ international unit per liter) for at least six month. Both case and control group were evaluated for common cause of chronic hepatitis such as viral hepatitis B or C, fatty liver and drug consumption and by any of these reason will excluded from the survey. Then HGV antibody was detected by ELISA method on 5 milliliter serum samples. Data analyzed by SPSS18- software using Fisher's exact test, Student's t-test, and multivariate logistic regression test.

Result:

A total of 94 patients were selected, which included 35 patients with chronic unknown hepatitis (cases) and 59 healthy subjects (controls). Only one patient in the case group was HGV antibody positive (%2.9), compare to no one of the control. However, there was no difference between the two groups in HGV antibody frequency ($P = 0.372$).

Conclusion:

According to this survey, there was no association between HGV infection and chronic hepatitis.

Key words:

Hepatitis G, Chronic hepatitis